

MANIFEST

*Interdependent Economy - from Political Economy to Spiritual Economy*¹

economische empowerment van de mens als beleidsdoelstelling
niet-schaden als basisprincipe

I. INLEIDING

Struggle for life and survival of the fittest?

Alle retoriek van globale samenwerking, humaniteit en rechtvaardigheid ten spijt is het meer dan duidelijk dat we – in deze 21e eeuw – nog steeds een economie voeren die is gebaseerd op de oude wetten van de jungle: ieder vecht voor zich en de sterkste overleeft, desnoods ten koste van de ander. Het is waar, in sommige naties en met name in de rijke en sociaal-democratische, bestaat een zekere saamhorigheid en herverdeling en heeft een humanisering van de economische processen plaatsgevonden. Sommigen zijn zelfs van mening dat deze landen het summum van beschaving hebben bereikt, of tenminste het minst kwalijke van alle systemen. Deze zienswijze gaat echter voorbij aan het feit dat de rijke landen hun welvaart, en daarmee ook de maatschappelijke stabiliteit en democratie, danken aan een voortdurende uitbuiting en uitsluiting van andere landen en hun mensen.

Als wij even afstand nemen van onze dagelijkse strijd om het bestaan en objectief de situatie in de wereld als geheel bekijken dan zien wij twee zaken die voor onze wereld andere voorwaarden scheppen dan de wetten van de jungle.

1. Het overleven op deze planeet is nu een **gezamenlijk project**. Onze habitat wordt bedreigd door klimaatverandering en milieuvervuiling. Een steeds groeiende kloof tussen een massa van armen en een kleine groep van bevoorrechten die echter door informatie en mobiliteit veel nauwer dan vroeger met elkaar verbonden zijn, vergroot de sociale tegenstellingen en daarmee de kans op conflict. Deze ontwikkelingen hangen samen met de wijze waarop wij economie bedrijven, vooral uitbuitend en weinig voedend. Als wij dit verder voortzetten zal de leefbaarheid voor allen op deze planeet sterk in kwaliteit afnemen en mogelijk zal leven op grote schaal worden vernietigd. Want de onderlinge verknoping van onze economische structuren, de grensoverschrijdende effecten op maatschappij en milieu van ons economisch handelen hebben een situatie gecreëerd waarin ook de oplossingen voor de vraag: 'hoe overleven we?' zijn geglobaliseerd. Dit betekent dat wij economische strategieën moeten kiezen die voor ons allen werken. Doen wij dat niet dan betekent dat het einde van onze beschaving als geheel of tenminste grote stappen terug. Maar als wij een wereld voor ogen hebben waarin alle volkeren vreedzaam en in welvaart kunnen samenleven staat ons nu het volgende te doen. Wij moeten dan radicaal deze 'ieder voor zich' reflex afleren, tenminste op enkele cruciale punten van ons beleidsmatig handelen, en deze vervangen door een beleid van harmonie en evenwicht in een dynamiek van wereldwijde onderlinge afhankelijkheid en verscheidenheid.

2. Het andere aspect dat onze wereld onderscheidt van de jungle is dat wij nu structureel beschikken over een **overvloed en overproductie** aan economische goederen. Hoewel wij in een ecosysteem leven dat zijn natuurlijke beperkingen heeft, kunnen wij dankzij de technologische ontwikkelingen in meer dan voldoende mate in onze behoeften voorzien. Wij kunnen nu voor 12 miljard mensen voedsel produceren, terwijl er maar 6,5 miljard mensen op de wereld zijn. Wij produceren, wereldwijd gezien, duizenden maal meer dan onze behoefte aan goederen². Ten tijde van de Koude Oorlog heette het dat er genoeg wapens waren om de wereld 40 maal te vernietigen, en we hebben weinig reden aan te nemen dat het nu echt veel minder is. De economische uitdaging van deze tijd is daarom niet het opheffen van gebrek, maar het beheersen van overvloed en overproductie en het opheffen van beschadiging aan mens en natuur. Wij moeten ons nu richten op een verdeling van economische kansen onder alle naties en volkeren en op het voeden van onze natuurlijke bronnen³ in plaats van uitbuiten en verbruiken.

---

¹ *Interdependent Economy - from Political Economy to Spiritual Econom*' van Liem Giok In, (iUniverse, 2005). Zie www.liemgiokin.com.

² Jean Ziegler in *Les nouveaux maîtres du monde et ceux qui leur résistent*, p.13 en 15., Editions Fayard 2002.

³ Het concept Cradle to Cradle is een voorbeeld van een productiewijze waarbij na gebruik de goederen weer teruggaan in de cyclus van ofwel de natuur ofwel fabrieksmatige productie. Zie www.duurzaamheid.nl/c2c/.

'Groei' als instinctieve reflex

Zolang wij echter niet een bewuste poging doen om de reflex van 'zelfbehoud ook ten koste van anderen' uit ons politieke denken en handelen te verwijderen, blijft het bij formuleringen van mooie doelstellingen, met op zijn best her en der de invoering van – in hun effect beperkte – alternatieve initiatieven. Welnu, deze reflex van zelfbehoud heeft zich gereduceerd tot en vastgeklonken aan het beleidsdogma van 'groei'. Groei als het ultieme doel van onze economische programma's is een instinct, een primaire strategie van overleven geworden. Dit heeft uiteraard zijn redenen.

De eerste reden is dat het heeft gewerkt. Wij hebben aan den lijve ondervonden dat het nastreven van groei – uiteindelijk niets anders dan het uitbreiden van afzetmarkten – ons welvarender heeft gemaakt en heeft bijgedragen aan de kwaliteit van leven. In Nederland hebben wij dit ervaren sinds, bijvoorbeeld, de Tweede Wereldoorlog. Een formule die zijn succes heeft bewezen laat je niet zomaar los. Dit **basale instinct** geldt voor ons allemaal, politici en burger, al dan niet maatschappelijk bewust. Echter, elke strategie heeft slechts een betrekkelijke waarde. Deze is goed zolang de omstandigheden en omgevingsfactoren passen bij de strategie. Als de omstandigheden veranderen moet ook de strategie worden aangepast. De vraag is dan: waarom is het zo moeilijk de strategie aan te passen, ondanks dat nu al decennialang, wereldwijd en vooral ook in de rijke landen, een groeiend bewustzijn bestaat dat het huidige regime niet langer werkt, maar ons in feite direct naar een doemscenario van verarming en vernietiging voert?

Deze vraag voert ons naar de tweede reden waarom het zo moeilijk is de strategie te veranderen. Niet alleen heeft de strategie van groei gewerkt, het werkt nog steeds voor hen die direct profiteren van nog meer vermarkting, nog meer concentratie van kapitaal, nog meer uitbuiting van goedkope grondstoffen, natuur en lage arbeidslonen. Zij die profiteren zijn niet alleen de reeds vaak verguisde groep van kapitaalbezitters en machthebbers, maar ook werknemers en consumenten. Het moge duidelijk zijn: het vasthouden aan dit directe profijt en de verbinding met een programma van groei is een **kortzichtige visie**. Op het zelfde moment dat wij verder op deze weg van kortzichtig zelfbehoud voortgaan, werkt deze strategie al lang niet meer voor een groeiende groep armen. In de arme landen, in de rijke landen en in de migratiestromen van Zuid naar Noord. Deze laatste groep is niet alleen arm, maar ook nog rechteloos en kansloos, want illegaal. En ook dit moge duidelijk zijn: een systeem dat steeds meer armoede en uitsluiting creëert kan en mag niet langer voortduren. Hoe groot ook de korte termijn winsten voor enkelen zijn.

Het bovenstaande samenvattend rijst de vraag: wat staat ons nu te doen? Allereerst moeten wij dit diep ingewortelde instinct afbouwen dat 'groei' als een positief economisch programma ziet. Wij moeten inzien dat in een context van overvloed en overproductie groei niet meer de uitdaging is. De uitdaging van deze tijd is de juiste inzet van de middelen die we hebben: mens, natuur, technologie en kapitaal voor evenwicht en verdeling van kansen.

Ten tweede moeten we verhinderen dat kortzichtig profijt nog langer ons beleid bepaalt. Pogingen om persoonlijk gedrag, dat van onszelf en anderen, minder door hebzucht en consumentisme te laten leiden zijn waardevol. Toch is het uiteindelijk het *beleid* dat moet veranderen als wij de maatschappelijke tendens richting terugval en vernietiging willen omkeren. Met name democratisch gemachtigde burgers kunnen hun stem verheffen en eisen dat niet langer de belangen van het kortzichtig profijt ons beleid bepalen. Verdere druk op uitbreiding van markten, meer productie, meer consumptie op zich, zonder dat gebrek dit noodzakelijk maakt, is een achterhaalde strategie. Of de druk nu komt van overheden zelf, van multinationals, of van burgers die vrezen arbeidsplaatsen en goedkope consumptie te verliezen, wij moeten deze druk tegenwicht geven. Want de angst om onze privileges op te geven, zal juist ons bestaan in de kern vernietigen.

Wat is het alternatief?

Dit leidt ons tot de vraag wat is het alternatief? Waarmee vervangen wij het instinct van groei, wat is de nieuwe leus voor overleven? En hoe komen we af van de angst die ons doet vasthouden aan nog meer van hetzelfde, ook als we begrijpen dat op termijn juist dit tot uitputting van alle rijkdom leidt?

Hierover gaat dit Manifest, over een economisch programma, een denken en handelen, dat bevordert dat we kunnen delen, samenwerken en profiteren van de overvloed die er is, dat alle volkeren een eigen economie laat besturen waarin eigen leefwijzen tot uiting komen, een economie waarin het circulaire proces van productie en consumptie de mens op duurzame wijze verbindt met de natuurlijke leefomgeving, een economie die de basis wil zijn voor verdere menselijke ontwikkeling en niet een doel op zich.

II. EEN NIEUWE BELEIDSVISIE

Voorbij BNP, maar ook voorbij de bewustwording

Oproepen tot bewustwording over de gebreken van BNP als meetlat, over groei als doelstelling, over winstbejag als drijfveer en over consumptisme als factor van geluk worden al decennialang gedaan. En met succes. De boodschap is maatschappelijk gemeengoed geworden: de wereld zoekt van activiteit rond het thema 'verandering in de economie', lokaal en globaal.

Dit bewustzijnsproces is en blijft belangrijk, maar is op zichzelf natuurlijk niet voldoende. Dit proces van herbezinning heeft dan ook diverse alternatieve praktische benaderingen voortgebracht, waaronder die van anders economisch meten. Alternatieven voor uitbuitende handel hebben de verzamelnaam fair trade, en markt en geld maken in het alternatieve circuit plaats voor ruil en eigen gemaakte munten. Maar ook blijven we meer dan eens steken in alleen protest, bijvoorbeeld tegen globalisering en vrije markt.

De ideeën en voorstellen van *Interdependent Economy* steunen op deze maatschappelijke bewegingen van protest en bewustwording van de laatste decennia en zijn daarmee een kind van kun tijd. Maar ook willen zij verder leiden in de tijd. Naar een omvattende, fundamentele visie die universeel geldt, alle goede alternatieven omvat en mogelijk laat worden. Hoe willen wij dat doen? Door de hoofdstroom van richting te doen veranderen, door radicaal te breken met een verouderde strategie.

In dit Manifest geven wij een beknopt overzicht van deze beleidsvisie. Het boek '*Interdependent Economy - from Political Economy to Spiritual Economy*' (iUniverse, 2005, zie www.liemgiokin.com) is de basis hiervoor.

Overzicht

De beleidsvisie van *Interdependent Economy* wordt in 3 niveaus toegelicht:

Niveau 1: algemene uitgangspunten

Niveau 2: een verdere operationalisering voor enkele algemene economische beleidsterreinen

Niveau 3: inzoomen op enkele specifieke aandachtsgebieden en sectoren

Niveau 1: algemene uitgangspunten

	Interdependent Economy	huidige neoliberale beleid
Primaire doelstelling van economisch beleid	ideologische doelstelling: economische zelfkracht (empowerment) van de mens; operationele doelstelling: alle mensen betrokken houden bij het circulaire proces van de economie (productie, verdeling, consumptie) op duurzame wijze (duurzaam t.a.v. sociale en milieuaspecten).	Groei gemeten in BNP / BBP met tegelijkertijd zo groot mogelijke stabiliteit (b.v. prijzen, wisselkoersen, werkgelegenheid). Deze twee doelstellingen: groei en stabiliteit zijn inherent tegengesteld. Hiermee is deze beleidstrategie inherent conflictueus en instabiel. Al naar gelang het politieke krachtenveld wordt instabiliteit meer of minder op de zwakkere groepen in de maatschappij afgewenteld.
Bereik van 'economie'	Niet alleen wat d.m.v. geld en markt wordt uitgewisseld, maar ook: zelfverzorging, vrijwilligerswerk, werk in de privésfeer, verdeling middels sociale verbanden, de informele economie. Deze sectoren worden expliciet erkend als 'economie', wat betekent dat deze beleidsmatig worden gezien, gemeten en ondersteund voor zover nodig. Met name in de ontwikkelingslanden zijn deze sectoren belangrijke aspecten van de economische werkelijkheid.	Alleen dat wat statistisch geregistreerd en monetair meetbaar is en via gemonetariseerde markten wordt uitgewisseld. Grote delen van de economische werkelijkheid blijven zo onzichtbaar en worden genegeerd of zelfs benadeeld.
Groei en welvaart	<i>Interdependent Economy</i> ziet groei als wenselijk zolang het in harmonie is met de behoeften van de mens en zijn natuurlijke omgeving. Groei ontstaat als vanzelfsprekend gevolg van de ambities en zelfkracht van economisch gezonde mensen. Groei wordt niet kunstmatig bevorderd door beleid. Subsidiëring – direct of indirect – van reeds ontwikkelde sectoren en bedrijven is daarom geen onderdeel van deze beleidsvisie.	Groei op zich – en dan ook nog in de beperkte visie van BNP – is de primaire beleidsdoelstelling. Mens en natuur zijn van secundair belang en hun beschadiging wordt vaak genegeerd. In deze visie is dus het sociale conflict inherent, evenals vervuiling en uitputting van de natuur.

Niveau 2: een verdere operationalisering voor enkele algemene economische beleidsterreinen

	Interdependent Economy	huidige neoliberale beleid
Indicator	<p>Twee indicatoren die mensen tellen en kwaliteit meten:</p> <p>1. gebaseerd op de doelstelling om alle mensen betrokken te houden bij het economisch proces telt de eerste indicator hen die <u>niet betrokken zijn</u> bij dit proces. Hiertoe wordt eerst een context-relevante minimumstandaard van 'betrokken-zijn' vastgesteld (of meerdere niveaus van standaarden). Zij die onder deze standaarden vallen zijn 'niet betrokken'.</p> <p>2. gebaseerd op de doelstelling van duurzaamheid (sociale en milieuaspecten) worden die mensen geteld wier betrokkenheid bij de economie op <u>niet voldoende duurzame wijze</u> plaatsvindt. Hiertoe worden ook weer eerst context-relevante minimum standaarden vastgesteld.</p> <p>Deze indicatoren zijn plaatselijk en cultuur-relevant. B.v., in een ontwikkelingsland betekent 'betrokken zijn bij de economie' iets anders dan in een ontwikkelde en sterk gemonetariseerde economie. Op deze wijze begeleiden de indicatoren een context-relevant economisch beleid i.p.v. een beleid geënt op de structuren van andersoortige economieën.</p>	<p>BNP / BBP</p> <p>Deze indicator is beperkt in zijn zegkracht ook m.b.t. een sterk vermarkte en gemonetariseerde economie. In ontwikkelingslanden waar bijvoorbeeld meer dan 50% van de economie zich afspeelt in de informele sector, en vrijwilligheid een nog grotere rol speelt dan in ontwikkelde economieën, heeft deze indicator nog minder relevantie.</p>
Criteria voor overheidsbemoedienissen	<p>Twee zuilen van beleid:</p> <p>1. <u>must-have</u>: de minimumvoorwaarden die voor iedereen vervuld moeten zijn om te kunnen overleven. Hier moet, indien nodig en voorzover mogelijk, duidelijk aanwezig overheidsbeleid de vervulling van deze voorwaarden garanderen.</p> <p>2. <u>can-have</u>; hogere niveaus van welvaart waarvoor in stijgende mate het individu zelf verantwoordelijk is. Hier kan de overheid zich geleidelijk aan terugtrekken en zich beperken tot het maken en handhaven van wet- en regelgeving die het harmonieuze samengaan van individuele activiteiten moet bevorderen.</p>	<p>Het neoliberale denken bevordert een 'trickle-down' beleid, d.w.z. een beleid dat de economisch sterkeren en het bedrijfsleven prioriteit geven. De verwachting is dat de welvaart naar de onderste en armere lagen van de bevolking zal neerdruppelen. Afgezien van het sociale onrecht van zo 'n programma heeft de praktijk al aangetoond dat het niet werkt. Toch wordt dit trickle-down argument nog steeds gebruikt in beleidsprogramma's die armoede willen bestrijden.</p> <p>Subsidiëring van reeds ontwikkelde bedrijfssectoren - direct of indirect – vindt volop plaats in zowel ontwikkelde economieën als in ontwikkelingslanden. Zulk beleid bevordert een onevenwichtige groei die slechts enkelen ten goede komt.</p>
Kapitaalconcentratie	<p>Corrigerende maatregelen die eenzijdige concentratie van kapitaal steeds weer moeten tegengaan en herverdelen.</p> <p>Verbod op speculatie. Speculatie is on-economisch. De geldhoeveelheid neemt toe zonder dat er gebruikswaarde tegenover staat. Dit is een belangrijke factor van inflatie, een instabiliteit die zwakkeren meer treft dan sterkeren.</p>	<p>Ongebreidelde kapitaalconcentratie wordt toegestaan en bevordert. Getuige de vele derivaten (bancaire producten) die faciliteren dat met men met niets geld kan verdienen, vooropgezet dat men al geld (of een onderpand) heeft. Dus het adagium 'geld maakt geld' gaat hier volledig op. Ernstige vormen van instabiliteit zoals financiële crisissen en een steeds groter wordende kloof tussen rijk en arm zijn hiervan het gevolg.</p>

Niveau 3: inzoomen op enkele specifieke aandachtsgebieden en sectoren

	Interdependent Economy	huidige neoliberale beleid
Gezondheid en basisvoedsel	<p>Het huidige aandeel van de markt als distributiestructuur moet kritisch worden herzien. Hier geldt het beleidsterrein 'must-have' (zie hierboven), wat betekent dat in behoeften voorzien moet worden, ook als er geen individuele koopkracht is. Deze behoeftenvervulling moet door collectieve structuren worden gemanaged en gefinancierd, ook op wereldschaal.</p> <p>Behoeftenvervulling boven het basisniveau kan via de vrije markt verlopen.</p>	<p>Ondanks dat er objectief gezien voldoende financiële en materiële middelen voorhanden zijn moeten nog steeds miljarden mensen deze basisvoorzieningen ontberen. Men moet vaststellen dat het huidige economische systeem faalt in een van zijn belangrijkste functies.</p> <p>De huidige tendens in de rijke landen om ook basale gezondheidszorg steeds via de markt te laten verlopen is een ongewenste ontwikkeling.</p>
Oorlogsindustrie en -handel	<p>Repressie en agressie van staatswege moge voorlopig nog niet geheel zijn uit te bannen, maar wel kunnen we de 'economie' van de vernietiging zoveel mogelijk democratiseren en onder collectieve controle brengen. Wij pleiten derhalve voor 100% vennootschapsbelasting voor deze sector. Deze collectieve middelen kunnen dan worden ingezet voor vredesactiviteiten.</p>	<p>Van de wapenindustrie en -handel, en sinds de 'War on Terror' de sterk opgekomen privatisering van militaire functies, m.n. in de VS⁴, is genoeglijk bekend dat deze een drijvende factor is achter het ontstaan en voortduren van oorlog. Een ideologie van groei, ongecontroleerde kapitaalconcentratie en vrije markt geeft alle ruimte aan deze industrie. Op dit punt is er niet alleen sprake van een falen van het economische systeem, maar van een directe contraproductieve werking.</p>
Globalisering vs. lokale economie	<p>Wij pleiten voor een beleid dat plaatselijke productie voor plaatselijke consumptie bevordert daar waar dat vanuit de aard van het product gezien logisch en mogelijk is. Alleen wanneer vanwege hoge specialistische kennis en/of omvang van benodigde kapitaalinvestering (b.v. fabricage van grote vliegtuigen of chips voor de elektronische industrie) – geglobaliseerde productie en vermarkting gerechtvaardigd is verdient deze de voorkeur boven lokale productie.</p> <p>M.n. de voedselproductie dient op dit punt kritisch te worden bekeken. Zowel de belangen van zelfverzorging en voedselzekerheid als de noodzaak voor ontwikkelingslanden om landbouwproducten op de wereldmarkt te kunnen afzetten moeten tegen elkaar worden afgewogen. Hierbij moeten gezondheid van mens, dier en milieu voorop staan en niet het winstbejag van de industrie.</p>	<p>Het neoliberale beleid heeft tot veel zinloze en onnodige globalisering van productie en consumptie geleid. De nadelige gevolgen, zijn velerlei. Een daarvan is het verlies van plaatselijke banen en daarmee ook de vervreemding van het productieproces. Men produceert niet meer voor een herkenbare en lokale klantengroep, maar t.b.v. abstracte 'target' cijfers.</p> <p>B.v. in de voedselindustrie heeft de globalisering nadelige gevolgen voor het milieu door de toepassing van niet duurzame productiemethoden en meer transportkilometers, voor de producent door verlies van bestaan voor vele kleine boeren ten gunste van bedrijfswinsten voor multinationals, en voor de consument door vermarkting van ongezond en kunstmatig gemanipuleerd voedsel.</p>
Vrije markt vs. eerlijke handel	<p>Handel is een factor van accumulatie van welvaart en rijkdom. Het is daarom een aspect van de economie dat bevordering en aandacht verdient. Echter, het is niet de handel op zich die de welvaart schept, maar de gelegenheid tot produceren en afzet die door handel wordt gefaciliteerd. In het kader van multilaterale afspraken over de wereldhandel (in de WTO geïnstitutionaliseerd) zou</p>	<p>Marktliberalisering is de belangrijkste strategie van het huidige neoliberale beleid. Echter, in de internationale context (b.v. onderhandelingen in de WTO) worden zij die hiervan alleen de nadelen ondervinden en nauwelijks voordelen, steeds assertiever. De ontwikkelingslanden accepteren het niet langer dat zij hun grenzen moeten openen voor de producten van de rijke landen,</p>

⁴ Zie het artikel 'Die Hunde des Krieges' van Jürgen Elsässer (www.uni-kassel.de) en het interview met Naomi Klein 'Der Irakkrieg is ein gigantisches Geschäft' (www.tagesspiegel.de).

⁵ Zie ook het artikel 'Een Nieuw Hoofdstuk voor de WTO' van Liem Giok In, (www.globalinfo.nl/article/articleview/991/1/1/).

	Interdependent Economy	huidige neoliberale beleid
	<p>dit inzicht mede beleidsbepalend moeten zijn. In het verkeer tussen ontwikkelingslanden en rijke landen is het nodig dat beschermde marktaandeelen (quota's) voor bepaalde vitale producten (b.v. landbouwproducten) aan de ontwikkelingslanden worden toegewezen tegen garandeerde prijzen. Tegelijkertijd moeten de ontwikkelingslanden hun binnenlandse markten kunnen afsluiten voor importen, daar en voor zover het nodig is om hun eigen economie te ontwikkelen.⁵</p>	<p>zonder de mogelijkheid om een gelijke stroom van exporten naar de rijke landen te verwerklijken.</p> <p>Vrije markt is een stadium in de ontwikkeling van een economie, niet een dogma die altijd en overal geldt.</p>
Niet één systeem, maar pluraliteit	<p>Wij observeren dat economie en cultureel bepaalde leefwijzen eng met elkaar verbonden zijn. Wij oordelen niet over het goed of slecht van maatschappijmodellen. Wij respecteren en erkennen expliciet het bestaan van diverse systemen van economie - b.v. individualistisch en vrije markt vs. groepsgeörienteerd en verdeling volgens kollektieve maatstaven. Wij geloven dat economische 'empowerment' ligt in de zelfsturing en een van binnenuit ontstane dynamiek van een gemeenschap en zijn economie.</p> <p>Verdere voorstellen voor een herstructurering van internationale samenwerking zijn beschreven in het boek <i>Interdependent Economy</i>.</p>	<p>Met name in de bilaterale en multilaterale ontwikkelingssamenwerking (b.v. het beleid van de Wereldbank en het IMF) leggen de rijke landen hun economische modellen en daarmee ook hun kortzichtige belangen op aan andere landen en hun bevolking.</p> <p>Ondanks dat dit beleid zijn falen heeft bewezen in de afgelopen vijf decennia is er nog geen enkele serieuze verandering op komst.</p>
Vreedzame migratie of vernietiging van menselijk kapitaal door uitsluiting?	<p>Irreguliere migratie (vluchtelingen en illegale economische migratie) is een structureel en in omvang belangrijk aspect van de huidige, mondiale verhoudingen. De reflex van de rijke landen is: restrictieve toelating, uitsluiting en bescherming van de eigen rijkdom (collectieve middelen) en economie (arbeidsplaatsen). Dit beleid is een directe agressie tegen een groep mensen die zich op geen enkele wijze kunnen verdedigen.</p> <p>Wij kunnen echter ook accepteren dat migratie een werkelijkheid is van onze tijd en dit een signaal is dat mensen in een noodsituatie verkeren. Wij pleiten daarom voor een beleidsprogramma dat 'irreguliere immigranten' niet afwijst, maar <u>minimaal op tijdelijke basis en met een aangepast sociaal vangnet toelaat tot werk en verblijf</u>. De positieve effecten van behoud van productiviteit en het vermijden van het beschadigen van mensen zullen vele malen onze angsten voor een invasie van vreemdelingen overtreffen. Vrije migratie betekent ook <i>circulaire</i> migratie. Nu blijven mensen noodgedwongen hier en kunnen geen kant op, want al hun zelfkracht en mogelijkheden worden hen ontnomen. Als, daarentegen, mensen hun productieve gaven kunnen ontwikkelen en mobiliteit gewaarborgd is, blijft veel productiviteit behouden voor de samenleving, hier en elders. (Meer over een voorstel tot vreedzame migratie op www.pvdb.org)</p>	<p>Vreemd genoeg erkent het neoliberale standpunt wel het goed van vrijheid van verkeer voor kapitaal en goederen, maar niet voor arbeid. De klassieke economische theorievorming m.b.t. de vrije markt gaat echter uit van het gegeven dat ook arbeid vrij circuleert om de weldaden van een liberale economie in werking te doen treden.</p> <p>Feit is dat het huidige beleid van marktliberalisatie mede verantwoordelijk is voor de massa's werklozen en verstoorde economieën in ontwikkelingslanden. Feit is dat we met ons restrictieve migratiebeleid direct grote groepen mensen jarenlang in een uitzichtloze situatie houden en hen zo fysiek en psychisch kapotmaken. Dit is menselijk en economisch gezien een contraproductief beleid.</p>